

549

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Łotewskiej w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji,

sporządzona w Warszawie dnia 26 kwietnia 1993 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 26 kwietnia 1993 r. została sporządzona w Warszawie Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Łotewskiej w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Łotewskiej w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Republiki Łotewskiej,

dążąc do rozszerzenia współpracy gospodarczej z wzajemną korzyścią obu Państw, zwanych dalej „Umawiającymi się Stronami”,

mając na celu stworzenie i utrzymanie korzystnych warunków do inwestowania przez inwestorów jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,

uznając potrzebę popierania i ochrony inwestycji zagranicznych w celu przyczyniania się do rozkwitu gospodarczego obydwu Umawiających się Stron,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Definicje

W rozumieniu niniejszej umowy:

1. Pojęcie „inwestor” oznacza w odniesieniu do każdej z Umawiających się Stron:

- a) osoby fizyczne posiadające obywatelstwo danej Umawiającej się Strony,
- b) osoby prawne, w tym spółki, korporacje, stowarzyszenia handlowe i inne organizacje utworzone lub zorganizowane należycie w inny sposób zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają swoją siedzibę i prowadzą rzeczywistą działalność gospodarczą,
- c) osoby prawne utworzone zgodnie z prawem któregośkolwiek Państwa i znajdujące się pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą obywateli danej Umawiającej się Strony lub utworzone przez inne osoby prawne mające swoją siedzibę wraz z rzeczywistą działalnością gospodarczą na terytorium danej Umawiającej się Strony; rozumie się, iż kontrola wymaga istotnego udziału we własności.

2. Pojęcie „inwestycja” oznacza wszelkie mienie, zainwestowane przez inwestora jednej Umawiającej się Strony

zgodnie z ustawodawstwem i przepisami drugiej Umawiającej się Strony, i obejmuje w szczególności, lecz nie wyłącznie:

- a) własność ruchomości i nieruchomości, jak również wszelkie inne prawa rzeczowe, takie jak służebność, hipoteka, kupieckie prawo zatrzymania lub zastaw,
- b) akcje, udziały lub wszelkie inne rodzaje udziałów w spółkach,
- c) wierzytelności pieniężne lub prawa do innych świadczeń, mających wartość ekonomiczną,
- d) prawa autorskie, prawa własności przemysłowej (takie jak patenty, wzory użytkowe, projekty i wzory przemysłowe, znaki handlowe lub usługowe, nazwy handlowe, oznaczenia pochodzenia), know-how i goodwill,
- e) prawa do prowadzenia działalności gospodarczej przyznane przez władze, w tym koncesje na poszukiwanie, wydobywanie lub eksploatację zasobów naturalnych.

3. Zmiana formy inwestycji dopuszczona zgodnie z ustawodawstwem i przepisami Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana, nie zmienia jej charakteru jako inwestycji.

4. Jeżeli inwestycja została dokonana przez inwestora za pośrednictwem podmiotu objętego definicją zawartą w artykule 1 ustęp 1 litera c), w którym posiada on udział kapitałowy, taki inwestor będzie korzystał z dobrodziejstw niniejszej umowy w granicach takiego pośredniego udziału kapitałowego, z zastrzeżeniem jednak, że te korzyści nie będą mu przysługiwały, jeżeli powoła się on na mechanizm regulowania sporów na podstawie innej umowy o ochronie inwestycji, zawartej przez Umawiającą się Stronę, na której terytorium została dokonana inwestycja.

5. Określenie „przychody” oznacza kwoty uzyskane z inwestycji, a w szczególności, choć nie wyłącznie, obejmuje zyski, odsetki, dochody z kapitału, dywidendy, należności licencyjne, honoraria lub inny bieżący dochód.

6. Określenie „terytorium” oznacza odpowiednio terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium Republiki Łotewskiej, jak również obszary morskie, w tym dno morskie i podglebie przyległe do obszaru poza morzem terytorialnym któregośkolwiek z powyższych terytoriów, nad którym odnośne Państwo sprawuje zgodnie z prawem międzynarodowym suwerenne prawa w zakresie badania i wykorzystywania zasobów naturalnych takich obszarów.

Artykuł 2

Popieranie i dopuszczanie inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron będzie popierać na swoim terytorium inwestycje inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i dopuszczać takie inwestycje zgodnie ze swoim ustawodawstwem i innymi przepisami.

2. Jeżeli Umawiająca się Strona dopuściła inwestycje na swoje terytorium, to ta Strona przyzna zgodnie z jej ustawodawstwem i innymi przepisami niezbędne zezwolenia związane z taką inwestycją oraz z realizacją umów licencyjnych i porozumień o pomocy technicznej, handlowej i administracyjnej. Każda z Umawiających się Stron będzie w razie potrzeby dokładać wszelkich starań w celu wydania niezbędnych zezwoleń na działalność doradców i innych wykwalifikowanych osób posiadających obywatelstwo zagraniczne.

Artykuł 3

Ochrona i traktowanie inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron będzie ochraniać na swoim terytorium inwestycje dokonane zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i nie będzie naruszać w sposób nieuzasadniony lub dyskryminacyjny prawa inwestora drugiej Umawiającej się Strony do zarządzania, utrzymywania, wykorzystywania, osiągania korzyści, rozszerzania działalności, sprzedaży i likwidacji takich inwestycji.

2. Każda z Umawiających się Stron zapewni na swoim terytorium sprawiedliwe i równe traktowanie inwestycji inwestorów drugiej Umawiającej się Strony. Traktowanie to będzie nie mniej korzystne niż przyznane przez każdą Umawiającą się Stronę inwestycjom dokonanych na jej terytorium przez jej własnych inwestorów lub takie, jakie zostanie przyznane przez każdą z Umawiających się Stron inwestycjom dokonanych na jej terytorium przez inwestorów z któregośkolwiek państwa trzeciego.

3. Klauzula najwyższego uprzywilejowania nie będzie miała zastosowania do przywilejów, które którakolwiek z Umawiających się Stron przyzna inwestorom państwa trzeciego ze względu na jej członkostwo lub przynależność do strefy wolnego handlu, unii celnej, wspólnego rynku lub organizacji wzajemnej pomocy gospodarczej lub jakiegokolwiek istniejącej lub przyszłej konwencji w sprawie podwójnego opodatkowania lub innych spraw podatkowych.

Artykuł 4

Wywłaszczenie i odszkodowanie

1. Żadna z Umawiających się Stron nie podejmie bezpośrednio lub pośrednio działań wywłaszczeniowych, nacjonalizacyjnych lub innych działań o takim samym charakterze lub równoznacznym skutku w stosunku do inwestycji należących do inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, chyba że działania te zostaną podjęte w interesie publicznym i nie będą miały charakteru dyskryminacyjnego, i będą podjęte zgodnie z właściwą procedurą prawną i za skutecznym i właściwym odszkodowaniem. Odszkodowanie takie będzie odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji, ustalonej według stanu przed wywłaszczeniem lub zanim decyzja o wywłaszczeniu stała się publicznie wiadoma, i będzie obejmować odsetki od daty wywłaszczenia i będzie podlegało wolnemu transferowi. Kwota odszkodowania ustalona zostanie w walucie wymiennej i będzie wypłacana bez zbędnej zwłoki osobie uprawnionej bez względu na jej miejsce pobytu czy zamieszkania. Transfer „bez zbędnej zwłoki” uważany będzie wówczas, gdy będzie dokonany

w przeciągu czasu wymaganego normalnie dla wypełnienia formalności związanych z transferem. Okres ten zacznie biec w dniu, w którym został złożony wniosek, i nie może przekroczyć 3 miesięcy.

2. Inwestorzy jednej Umawiającej się Strony, których inwestycje poniosły straty na terytorium drugiej Umawiającej się Strony z powodu wojny lub jakiegokolwiek innego konfliktu zbrojnego, stanu wyjątkowego, rewolty, powstania lub zamieszek, będą traktowani przez tę drugą Umawiającą się Stronę w zakresie przywrócenia, odszkodowania, kompensacji lub innego wynagrodzenia nie mniej korzystnie niż inwestorzy któregośkolwiek państwa trzeciego. Należne z tego tytułu płatności będą w miarę możliwości podlegały transferowi bez zwłoki.

3. Inwestorzy, o których mowa w artykule 1 ustęp 1 lit. c), nie mogą wysuwać roszczeń na podstawie ustępów 1 lub 2 niniejszego artykułu, jeżeli odszkodowanie zostało im wypłacone zgodnie z podobnym postanowieniem innej umowy o ochronie inwestycji, zawartym przez Umawiającą się Stronę, na której terytorium inwestycja została dokonana.

Artykuł 5

Transfer

1. Każda z Umawiających się Stron, na której terytorium dokonane zostały inwestycje przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, przyzna tym inwestorom swobodny transfer płatności związanych z tymi inwestycjami, a w szczególności:

- a) kapitału i kwot dodatkowych niezbędnych do utrzymania i rozszerzania inwestycji,
- b) przychodów określonych w artykule 1 ustęp 5,
- c) kwot na spłatę pożyczek prawidłowo zaciągniętych, udokumentowanych i związanych bezpośrednio z konkretną inwestycją,
- d) należności licencyjnych i innych honorariów wynikających z tytułu licencji, pomocy handlowej, administracyjnej i technicznej,
- e) wpływów z całkowitej lub częściowej likwidacji albo sprzedaży inwestycji,
- f) kwot pochodzących z tytułu odszkodowań przewidzianych w artykule 4,
- g) zarobków obywateli jednej Umawiającej się Strony, którzy uzyskali zezwolenie na pracę w związku z inwestycją dokonaną na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

2. Transfery będą dokonywane bez zwłoki w walucie wymiennej według normalnego kursu stosowanego w dniu transferu i zgodnie z procedurą ustaloną w Umawiającej się Stronie, na której terytorium inwestycja została dokonana, nie prowadzącą do odmowy, zawieszenia lub zmiany istoty takiego transferu.

3. Umawiające się Strony zobowiązują się przyznać transferem, o których mowa w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu, traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane transferem pochodzącym z inwestycji dokonanych przez inwestorów któregośkolwiek państwa trzeciego.

Artykuł 6

Subrogacja

1. Jeżeli Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja dokona płatności któremukolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji lub ubezpieczenia zawartego w związku z inwestycją, druga Umawiająca się Strona uzna ważność przejęcia przez pierwszą Umawiającą się Stronę lub jej agencję

wszelkich praw lub roszczeń przysługujących inwestorowi. Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja, która przejęła prawa inwestora, jest uprawniona do tych samych praw, jakie posiada inwestor, i do dochodzenia takich praw w tym samym zakresie, z zastrzeżeniem zobowiązań inwestora związanych z ubezpieczoną w ten sposób inwestycją.

2. W przypadku subrogacji określonej w ustępie 1 niniejszego artykułu inwestor nie będzie wysuwał roszczeń, jeżeli nie będzie do tego upoważniony przez Umawiającą się Stronę lub jakakolwiek jej agencję.

Artykuł 7

Rozstrzygnięcie sporów między inwestorem a państwem przyjmującym inwestycję

1. Każdy spór między inwestorem Umawiającej się Strony a drugą Umawiającą się Stroną dotyczący inwestycji albo wywłaszczenia lub nacjonalizacji inwestycji będzie rozstrzygany przez strony sporu w miarę możliwości w drodze polubownej.

2. Jeżeli taki spór nie zostanie rozstrzygnięty w terminie sześciu miesięcy, licząc od dnia, w którym jedna ze stron zaproponowała załatwienie polubowne, to inwestor lub zainteresowana Umawiająca się Strona może przedłożyć spór bądź właściwemu sądowi Umawiającej się Strony, bądź:

- trybunałowi arbitrażowemu zgodnie z Regulaminem procedury Instytutu Arbitrażowego Izby Handlowej w Sztokholmie,
- trybunałowi arbitrażowemu Międzynarodowej Izby Handlowej w Paryżu,
- trybunałowi arbitrażowemu ad hoc utworzonemu zgodnie z Regulaminem procedury Komisji Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego, albo
- Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID) utworzonemu na mocy Konwencji w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw, jeżeli obie Umawiające się Strony będą sygnatariuszami tej konwencji.

3. Orzeczenie arbitrażowe będzie oparte na:

- postanowieniach niniejszej umowy,
- prawie krajowym Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana, w tym na normach prawa kolizyjnego,
- normach i powszechnie przyjętych zasadach prawa międzynarodowego.

4. Umawiająca się Strona będąca stroną sporu nie może w żadnym stadium postępowania arbitrażowego lub wykonania orzeczenia powoływać się na fakt, iż inwestor otrzymał w wyniku umowy ubezpieczenia odszkodowanie obejmujące całość lub część doznanej szkody.

5. Orzeczenia arbitrażowe będą ostateczne i wiążące dla stron sporu. Każda Umawiająca się Strona zobowiązuje się wykonać orzeczenia zgodnie z jej prawem wewnętrznym.

Artykuł 8

Rozstrzygnięcie sporów między Umawiającymi się Stronami

1. Każdy spór między Umawiającymi się Stronami dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszej umowy będzie rozstrzygany w miarę możliwości w drodze dyplomatycznej.

2. Jeżeli spór nie może być rozstrzygnięty w ten sposób w ciągu sześciu miesięcy od rozpoczęcia negocjacji, spór będzie przedłożony na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony trybunałowi arbitrażowemu.

3. Trybunał arbitrażowy zostanie utworzony dla każdego sporu w następujący sposób:

Każda Umawiająca się Strona wyznaczy jednego arbitra, a ci dwaj arbitrzy wybiorą na przewodniczącego obywatela państwa trzeciego. Arbitrzy będą wyznaczeni w ciągu trzech miesięcy, a przewodniczący w ciągu pięciu miesięcy, licząc od dnia, w którym jedna z Umawiających się Stron poinformowała drugą Umawiającą się Stronę o intencji przedłożenia przez nią sporu trybunałowi arbitrażowemu.

4. Jeżeli jedna ze Stron nie dokona mianowania jej arbitra i nie podejmie działań w celu dokonania tego w oznaczonym terminie, to druga Strona może zwrócić się z prośbą o dokonanie niezbędnych nominacji do Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości. Jeżeli obaj arbitrzy nie mogą osiągnąć porozumienia odnośnie do wyboru trzeciego arbitra w oznaczonym terminie, to każda z Umawiających się Stron może zwrócić się z prośbą o dokonanie niezbędnych nominacji do Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

5. Jeżeli w przypadkach przewidzianych w ustępie 4 niniejszego artykułu Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości nie może spełnić wymienionej funkcji lub jeżeli jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, to o dokonanie wymaganych nominacji będzie poproszony Wiceprzewodniczący. Jeżeli Wiceprzewodniczący nie może spełnić tej funkcji lub jeżeli jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, to o dokonanie wymaganych nominacji będzie poproszony najstarszy rangą sędzia Trybunału, który nie jest obywatelem żadnej z Umawiających się Stron.

6. Trybunał arbitrażowy orzeka w oparciu o poszanowanie prawa międzynarodowego, w tym szczególnie postanowień niniejszej umowy i innych właściwych umów istniejących między Umawiającymi się Stronami, jak również powszechnie uznanych norm i zasad prawa międzynarodowego.

7. Jeżeli Strony nie ustalą inaczej, trybunał ustali tryb własnego postępowania.

8. Trybunał wydaje orzeczenia większością głosów. Jego orzeczenia są ostateczne i wiążące dla obydwu Stron.

9. Każda Umawiająca się Strona ponosi koszty mianowanego przez nią arbitra oraz koszty swojego udziału w postępowaniu arbitrażowym. Koszty przewodniczącego, jak również inne koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony.

Artykuł 9

Stosowanie korzystniejszych norm

Jeżeli prawo wewnętrzne Umawiającej się Strony lub istniejące albo przyszłe zobowiązania powstałe między Umawiającymi się Stronami zgodnie z prawem międzynarodowym zawierają dodatkowe regulacje, które ogólnie lub szczegółowo przewidują w odniesieniu do inwestycji dokonanych przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie bardziej korzystne od przewidzianego w niniejszej umowie, to takie regulacje w zakresie, w jakim są korzystniejsze, będą miały pierwszeństwo przed niniejszą umową.

Artykuł 10

Konsultacje i wymiana informacji

Na wniosek jednej Umawiającej się Stron druga Umawiająca się Strona zgodzi się niezwłocznie na konsultacje

w sprawie interpretacji lub stosowania niniejszej umowy. Na wniosek którejkolwiek Umawiającej się Strony dokonywać się będzie wymiany informacji o wpływie, jaki mogą mieć ustawodawstwo, przepisy, decyzje, praktyki i procedura administracyjna lub polityka drugiej Umawiającej się Strony na inwestycje objęte niniejszą umową.

Artykuł 11

Zakres stosowania

Niniejsza umowa ma również zastosowanie do inwestycji dokonanych przed jej wejściem w życie przez inwestorów każdej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, zaakceptowanych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 12

Wejście w życie

Niniejsza umowa wejdzie w życie w dniu otrzymania noty późniejszej, w której jedna Umawiająca się Strona poinformuje drugą Umawiającą się Stronę, że jej wewnętrzne wymogi prawne dla wejścia w życie niniejszej umowy zostały spełnione.

Artykuł 13

Czas obowiązywania i wypowiedzenie

1. Niniejsza umowa pozostanie w mocy przez dziesięć (10) lat i będzie pozostawać w mocy przez dalszy taki sam okres lub okresy, chyba że którakolwiek z Umawiających się Stron powiadomi drugą Umawiającą się Stronę na rok przed wygaśnięciem pierwotnego lub każdego następnego okresu o zamiarze wypowiedzenia umowy. Notyfikacja o wypowiedzeniu niniejszej umowy uprawomocnia się po roku od otrzymania jej przez drugą Umawiającą się Stronę.

2. W odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wejścia w życie wypowiedzenia niniejszej umowy, postanowienia niniejszej umowy pozostaną w mocy przez okres następných dziesięciu lat od daty wygaśnięcia niniejszej umowy.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni przez ich właściwe Rządy, podpisali niniejszą umowę.

Sporządzono w Warszawie dnia 26 kwietnia 1993 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim, łotewskim i angielskim, przy czym wszystkie teksty mają jednakową moc. W przypadku rozbieżności przy interpretacji tekst angielski uważany będzie za rozstrzygający.

Z upoważnienia Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej
H. Suchocka

Z upoważnienia Rządu
Republiki Łotewskiej
I. Godmanis

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 23 czerwca 1993 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*

550

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 23 października 1993 r.

dotyczące wejścia w życie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Łotewskiej w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 26 kwietnia 1993 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułem 12 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Łotewskiej w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 26 kwietnia 1993 r., dokonane zostały przewidziane

w tym artykule notyfikacje i w związku z tym powyższa umowa weszła w życie w dniu 19 lipca 1993 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*

Wydawca: Urząd Rady Ministrów

Redakcja: Biuro Prawne, 00-583 Warszawa, Al. Ujazdowskie 1/3, P-29.

Organizacja druku i kolportaż: Wydział Wydawnictw, 00-979 Warszawa, ul. Powsińska 69/71, P-1,
tel. 42-14-78 i 694-67-50, teleks 825944 WW, telefaks (2) 694-62-06.

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Zakładach Graficznych „Tamka” S.A., Zakład nr 1, Warszawa, ul. Tamka 3.